

FRANCESCA SASTRE

VENT SURANT

EDICIONS DOCUMENTA BALEAR

2024

I

Na Bàrbara va assegurar-se que el fosser enterràs el seu germà a la tomba convinguda i no a una de comuna. No va fer falta subornar-lo perquè el jutge ja havia estipulat on i com l'havien d'enterrar: a Palma i sense vetllatori. Cap cerimònia de comiat per honrar el difunt o testimoniar el dol. Va recollir la capsa de mistos i el mocador ple de sang del cadàver i els va guardar intactes tota la vida. La bala li havia travessat el coll. La sang li havia cobert tot el rostre i li regalimava fins al cor. No havia volgut la bena que li havien ofert per tapar-se els ulls. No va poder dir les darreres paraules que havia preparat. El capità mèdic va certificar la mort i va aixecar acta de l'enterrament –les autoritats no varen escatimar en burocràcia–. Aquell dia, na Bàrbara va deixar de creure en la justícia humana i en la misericòrdia divina. Va concentrar les seves forces en la família pròpia, en el que en quedava, per mantenir-se dempeus. Es va prometre que recordaria el seu germà en vida, ple de força, com quan els havia acompanyat al port de Palma aquell dia d'estiu que havien salpat cap a Cabrera. Era la darrera vegada que l'havia vist lliure, somrient. Aquell matí lluent, com si dugués alguna sorpresa amagada, li havia dit que se sentia l'home més afortunat del món. «A la vida, poden passar tantes coses, Bàrbara. I jo he tengut sort, no em puc queixar.»

No hi havia cap nom, només un número i un carrer: el 360, de la Via de Sant Silvestre Cementeri de Palma. A la tomba de devora badava solitari un ram de boques de llop. Na Bàrbara mirava impertorbable el fossar i el seu ajudant que treballaven en silenci. No volia més enganys, ni oprobis, així que va esperar immòbil fins que van haver donat la darrera palada. No se'n refiava de ningú. No volia que en girar cua, algú li prengués les sabates noves i la jaqueta al mort i l'enterrés de qualsevol manera. N'Antoni Mateu havia dit al capellà que assistia els presos en les seves darreres hores que se'n volia anar a l'altre món de la millor manera. «Net per dintre i net per fora.» S'havia enllustrat les sabates amb un tros de paper de diari i un parell d'escopinades. Era com si s'ho imaginés tot dins un malson i ell no fos ben bé ell, sinó un altre a qui tampoc no podien retreure res. I això, li permetia no caure en l'abatiment dels que comencen a morir hores abans, somnàmbuls, absents o embogits de terror.

Va notar que s'havia fet de dia, i que el fred de febrer li havia entrat als ossos mentre trepitjava la grava de marès, com si caminàs damunt vidres trencats, cap a la sortida del cementeri.

II

—Durant l'estiu, està més animat que a l'hivern.

—Guillem, tenc por que no t'agradarà gens —li diu el seu oncle Antoni en to de broma.

—I els soldats?

—Els soldats, pobrets, no tenen altres quefers més que formar quan passen llista, complir amb les rondes, les guàrdies, una horeta d'instrucció militar, les nocions bàsiques del maneig de l'armament i anar a xarrupar a la cantina.

—I què més?

—Hi ha els pescadors que van i venen. S'ajuden, i alguns esquiven la barca de la Tabacalera i els carabiners que inspeccionen la costa.

—Sense corrent elèctric, sense gel, sense metge, ni medecines, ni sabó, ni aigua calenta, amb pols i mosques arreu, cercant l'ombra tot el dia i fugint dels moscards. No ho dubtis: estareu pitjor que a ca vostra.

—Antoni, jo no som partidari de donar-li tots els detalls, ja ho descobrirà ell pel seu compte —li diu na Bàrbara, que coneix la vena sarcàstica del seu germà.

—I a tu, Guillem, onze anys... Et convé sortir de l'ou.

N'Antoni diu que els acompanyarà fins a Palma. Es contempla un instant al mirall, de reüll, mentre apaga la cigarreta al cendrer. Repara amb contrarietat que les entrades s'han fet més visibles, per acabar constatant amb resignació que es quedarà calb d'aquí a uns anys. S'escura la gola i comença a parlar amb un to pedant, com si imitàs un vell mestre d'història dictant una lliçó.

—Cabrera va servir de presó durant les guerres napoleòniques. Hi van anar a parar prop d'onze mil presos francesos, i només en sobrevisqueren alguns. Va ser una illa presó, però ara és un lloc privilegiat per pescar, córrer i encaçar sargantanes, que són uns rèptils

endèmics de l'illa i que només de pensar-hi fan escar-
rufar na Bàrbara. Potser hi podràs descobrir algun tre-
sor ocult d'antics pirates o els esperits fantasmagòrics
dels presos francesos, que algú deia fins i tot, que en-
mig de la seva desesperació havien arribat a practicar el
canibalisme i moltes d'altres depravacions humanes.

—Antoni, no espantis en Guillem. Amb aquestes
històries de por no el faràs créixer més aviat.

—Jo, de tu, agafaria una llanterna i una petita nava-
lla pel que pugui passar. I potser un mapa de l'illa per
recórrer les cales amb la brúixola i alguns llibres per lle-
gir a la tarda. No sé si ho aguantaràs, en ser allà segur
que trobaràs a faltar moltes coses de ca teva.

Mai sap si l'oncle li diu les coses de broma o serio-
sament. Es limita a somriure sense saber què contestar.
A ca seva estan convençuts que els aires de Cabrera li
aniran bé per millorar la seva complexió tan prima,
«ara que està creixent i menja tan poc». Però per a ell,
la idea de passar les vacances en una illa que ha estat
també presó de caníbals li sembla inquietant. No
coneix ningú de la seva edat que hagi trepitjat Cabrera
i ja només el fet d'haver d'agafar un vaixell per arribar-
hi, ell que no ha pujat mai a cap, el manté en un estat
d'excitació i d'emoció intensa que no pot disimular.

Tanca la maleta pensant en l'endemà i en com des
de Palma navegaran en un vaixell fins a arribar a l'arxi-
pèlag que té noms d'illes de rondalla. Li han contat
tantes històries, que el vespre somiarà amb grans bale-
nes prop dels illots de l'est que obriran la boca per
enviar-se totes les coses que ell estima i arribaran pira-
tes i contrabandistes amb els seus falutxos per alliberar

els caníbals francesos. I veuran alguna tintorera de les que els pescadors de Cabrera treuen de la mar tan ferotges i que fora de l'aigua segueixen essent tan amenaçadores.

—Guillem, estàs avesat a somiar despert, potser perquè has après a matar l'avorriment de fill únic imaginant-te confortablement embolicat en les aventures que llegeixes. T'han regalat uns binocles per fer d'explorador de Cabrera, tu que ets de poca acció t'hauràs de moure. I tu, que sempre t'ho prens tot seriosament, agafa una llibreta on apuntaràs tots els descobriments que facis.

El seu oncle li dona aquests consells mentre agafa una altra cigarreta de la capsa de Flor de Cuba i l'encén amb un misto que ha tret de la butxaca. Somriu amb la cigarreta estreta amb les dents, com un actor de cine. Li ha fet l'ullet i ara ja ha vist clar que li pren el pèl un altre cop.

Ha estat tan absort pensant en les vacances que no ha reparat en el cansament de la seva mare, ni en el desfici de tots els que l'envolten. Darrerament, li sembla que hi ha més silenci a casa, però de tot això no se'n vol adonar. Està massa enfeinat en imaginar com serà el lloc on passarà l'estiu i les coses que se n'ha de dur i les que ha de deixar. En el fons, tem que a darrera hora sorgeixi un entrebanc que ho pugui tòrcer tot, com quasi sempre que cova un gran desig i no es compleix. Per això no para esment dels indicis que assenyalen una quietud en l'ambient que ho enrareix tot, i que pot explotar en qualsevol moment, com una desgràcia.

Compta els dies per acabar l'escola i sentir els grills vorera de mar. Ha perdut encara més la gana